

MAŁGORZATA DĄBROWICZ

Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu

ARTUR JAZDON

Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu

„Biblioteka” – kilka refleksji z okazji 25-lecia nowej edycji czasopisma

Streszczenie. W artykule zostały przedstawione historia i teraźniejszość „Biblioteki” – czasopisma naukowego wydawanego przez Bibliotekę Uniwersytecką w Poznaniu. Obecna edycja rocznika, publikowana od 1997 roku, jest kontynuacją czasopisma ukazującego się w latach 1960–1970. Z okazji 25-lecia nowej edycji „Biblioteki” podsumowano dotychczasowy dorobek czasopisma oraz wskazano współczesne wyzwania związane z jego dalszym rozwojem.

Słowa kluczowe: „Biblioteka”, czasopismo naukowe, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu.

W 2022 roku minęło 25 lat, odkąd w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu wznowiono wydawanie rocznika „Biblioteka”, będącego kontynuacją periodyku ukazującego się w latach 1960–1970. Publikacja 26. tomu stała się impulsem do podjęcia próby podsumowania dotychczasowego dorobku, przybliżenia genezy i historii czasopisma, uwarunkowań jego funkcjonowania i determinant rozwoju, a także spojrzenia na obecne oraz przyszłe wyzwania związane z obecnością rocznika w obiegu treści naukowych.

Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu w momencie powołania w 1919 roku otrzymała status samodzielnego instytutu uniwersyteckiego i stała się jednostką, której poszczególne zarządy przykładały wagę do rozwoju zawodowego i naukowego kadry, prowadzenia działalności badawczej oraz publikowania jej wyników. W celu realizacji tego ostatniego zadania została zainicjowana instytucjonalna działalność wydawnicza.

Zanim zaistniało samodzielne wydawnictwo naukowe, ukazywały się drobne opracowania informacyjne. Pierwszymi publikacjami Biblioteki były wykazy nabytków. Tom za rok 1919 nosił tytuł *Nabytki*. W latach 1920–1936 (sierpień) wykazy nabytków ogłaszano pod nazwą *Spis najważniejszych przybytków Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu*¹. Od roku akademickiego 1936/1937 stał się on częścią „Biuletynu Bibliotecznego”, który poza spisem najważniejszych nowości zawierał kronikę wydarzeń z życia i działalności Biblioteki Uniwersyteckiej oraz uwzględniał sprawy Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Był on wydawany od 1936 do 1938 roku (co miesiąc, w nakładzie 250 egzemplarzy) i rozsyłany nie tylko do najważniejszych bibliotek krajowych, ale i do wybranych zagranicznych. Wydawnictwo to jednak nie pozwalało realizować jednego z zadań Biblioteki, które zostało określone w projekcie statutu z 1933 roku i zgodnie z którym powinna ona „tworzyć i ogłaszać prace z zakresu nauki o książce (bibliologii), uwzględniając przede wszystkim zbiory własne i potrzeby regionalne”². Tego rodzaju działalność zapoczątkował ówczesny dyrektor Biblioteki prof. Stefan Vrtel-Wierczyński, inicjując w 1930 roku publikowanie serii zatytułowanej Wydawnictwa Biblioteki Uniwersyteckiej, której pierwszym i jedynym tomem był *Centralny katalog czasopism i wydawnictw ciągłych znajdujących się w bibliotekach poznańskich*. Pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej od początku jej istnienia aktywnie działali w obszarze badawczym, przygotowując – poza samoistnymi wydawnictwami zwartymi – wiele artykułów, omówień, recenzji itp.³ Brak własnego periodyku skłaniał ich do publikowania w czasopismach ukazujących się wówczas w innych ośrodkach, w tym tak znaczących jak „Przegląd Biblioteczny”, najstarsze polskie wydawnictwo bibliotekarskie o charakterze naukowym.

Przerwane w latach okupacji wydawanie „Biuletynu Bibliotecznego” zostało wznowione w 1948 roku i było kontynuowane aż do początków lat 60. ubiegłego wieku pod zmienionym tytułem „Biuletyn Biblioteki Głównej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu”. Charakter czasopisma zasadniczo się nie zmienił, obok wykazów najważniejszych

¹ A. Karpowicz, *Informacja naukowa*, w: *Dokumentacja działalności Biblioteki Głównej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 1919–1979*, z. 1: *Historia Biblioteki*, red. S. Kubiak, Poznań 1979, s. 159.

² E. Dabertowa, *Struktura organizacyjna. Kadry*, w: *Dokumentacja działalności Biblioteki Głównej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 1919–1979*, z. 1: *Historia Biblioteki*, red. S. Kubiak, Poznań 1979, s. 36–37.

³ Zob. *Dokumentacja działalności Biblioteki Głównej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 1919–1979*, z. 2: *Bibliografia prac pracowników Biblioteki*, oprac. J. Kaszubkiewicz, A. Krzyżanowska, Poznań 1979.

nabytków pojawiały się informacje o istotnych wydarzeniach i zmianach kadrowych. Nadal zatem brakowało wydawnictwa periodycznego, na którego łamach pracownicy Biblioteki mogliby zamieszczać wyniki prowadzonej działalności badawczej. Warto odnotować, że aktywność publikacyjna pracowników nie była mała – w latach 1945–1958 ukazało się łącznie 169 opracowań ich autorstwa, z czego tylko część miała charakter *stricte* naukowych rozpraw i studiów, pozostałe to recenzje, sprawozdania, notki informacyjne⁴. Z założenia biblioteka naukowa powinna stwarzać warunki zarówno do rozwoju naukowego pracowników, jak i do publikowania wyników prowadzonych przez nich badań, dlatego też w 1960 roku, w ramach *Prac naukowych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*, został wydany tom zatytułowany *Biblioteka Główna*, który od 1962 roku był kontynuowany jako rocznik pod zmienionym tytułem „Biblioteka”. Funkcję redaktora naczelnego pełnił dyrektor Biblioteki prof. dr hab. Stanisław Kubiak. Można zatem stwierdzić, że od tego roku datuje się cykliczne wydawanie czasopisma naukowego przez Bibliotekę Uniwersytecką w Poznaniu.

Niestety, ten rozwój został przerwany administracyjną decyzją władz centralnych w 1970 roku, kiedy to ukazał się ostatni, 9. numer poznańskiego rocznika. Wówczas to bowiem na szczeblu ministerialnym zapadła decyzja o powołaniu czasopisma „*Studia o Książce*”, którego wydawanie powierzono ośrodkowi wrocławskiemu. Zgodnie z założeniem władz miało się ono stać ogólnopolskim czasopismem naukowym, zastępującym „Bibliotekę” i inne podobne pisma, redagowane w różnych miastach Polski. Decyzję tę przyjęto w Poznaniu z wielkim żalem i świadomością, że na łamach nowego czasopisma oraz funkcjonujących na rynku „Roczników Bibliotecznych” i „Przeglądu Bibliotecznego” trudno będzie zamieszczać artykuły o tematyce regionalnej bądź prezentujące zbiory Biblioteki Głównej i bibliotek sieci bibliotecznej UAM, jak również te o charakterze praktycznym, informacyjnym czy warsztatowym. Trudniej też będzie publikować w nich autorom młodym, stawiającym pierwsze kroki na ścieżce rozwoju naukowego, co wpłynie na zmniejszenie liczby ogłaszanych publikacji.

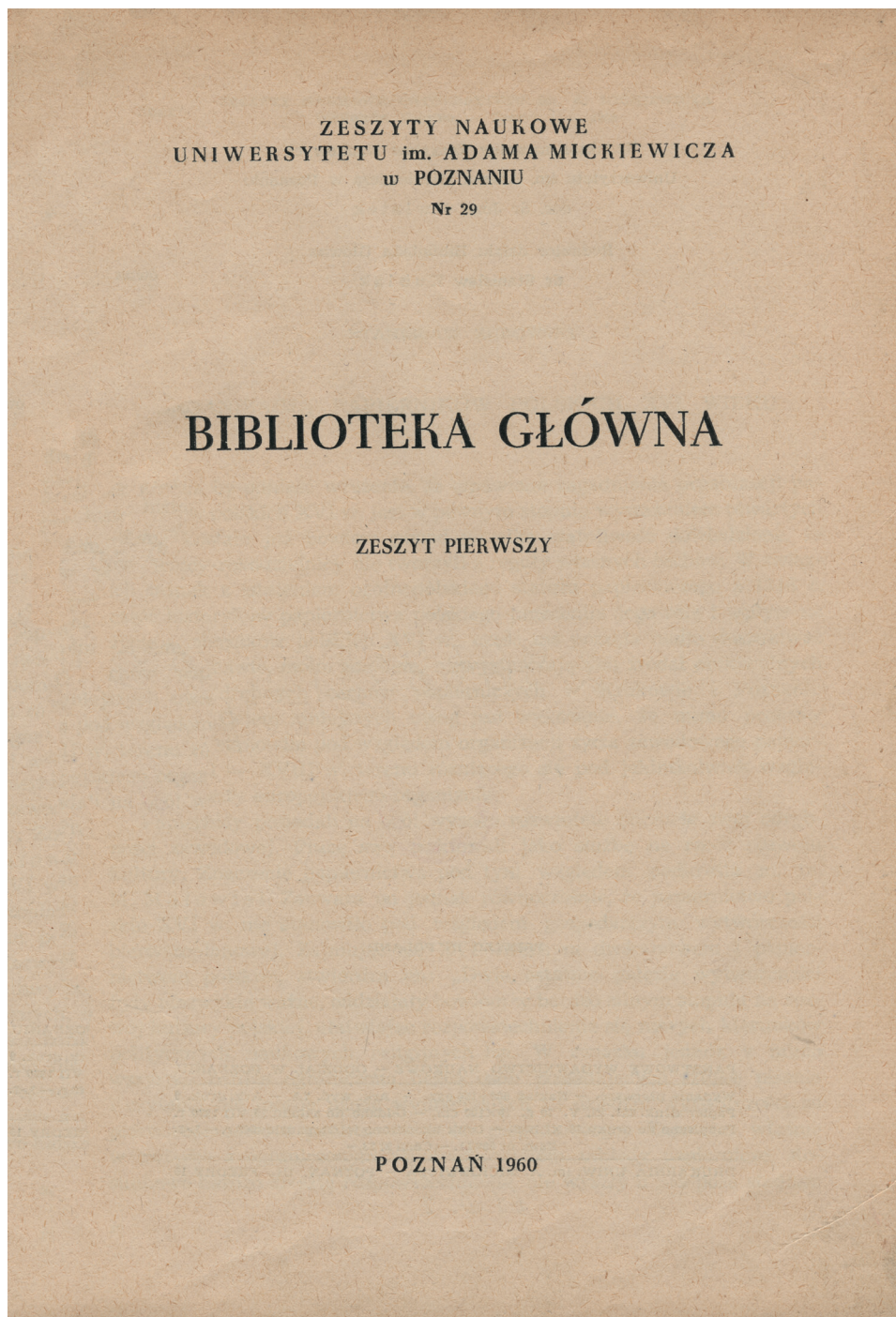
Na łamach „Biblioteki” do roku 1970 ukazało się łącznie 86 artykułów, opracowań i komunikatów przygotowanych przez pracowników Biblioteki, a publikacja wyników prac badawczych sprzyjała podejmowaniu kolejnych. Zakaz dalszego samodzielnego przygotowywania periodyku wywoływał żal również dlatego, że włączenie rocznika w szereg

⁴ A. Jazdon, *Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu 1919–2018. Zasoby, działania, ludzie*, Poznań 2019, s. 222–223.

publikacji wydawanych przez uczelnię był uznawany za sukces i wyraz traktowania wyników działalności naukowej Biblioteki i jej pracowników na równi z działalnością innych jednostek Uniwersytetu i ich przedstawicieli. Na ważny aspekt wskazał także w swoim artykule Andrzej Mężyński, który podkreślił, że z grona autorów zamieszczających prace w pierwszych zeszytach „Biblioteki” nikt nie przeniósł się na łamy „Studiów o Książce”, a część zamilkła zupełnie, „co stanowiło dużą stratę dla poznańskiego bibliotekarstwa”⁵.

W początkowym okresie rocznik „Biblioteka” nie przeszedł zasadniczej ewolucji ani w zakresie poruszanej problematyki, ani w zakresie szaty graficznej. Zeszyty od numeru 1 do 7 nie miały wyodrębnionych działów. Ukazujące się na ich łamach teksty dotyczyły współczesnego bibliotekarstwa, często w kontekście macierzystej instytucji, czytelnictwa, literatury pięknej. Znaczną część każdego tomu stanowiły prezentacje interesujących obiektów ze zbiorów własnych oraz rozmaite zestawienia i katalogi. Od numeru 8 teksty były umieszczane w wyodrębnionych działach, nie stałych, ale tworzonych adekwatnie do treści materiałów zawartych w tomie; w tym utworzono dwa: *Aktualna problematyka bibliotekarstwa w Wielkopolsce* oraz *Zagadnienia historii książki i bibliotek*. W numerze 9, ostatnim w pierwszej edycji pisma, utworzono trzy działy: *Zagadnienia bibliotekoznawcze*, *Z życia bibliotek wyższych uczelni miasta Poznania w 1968 roku* oraz *Informacja o zbiorach własnych Biblioteki UAM*. Autorami prac zamieszczonych we wszystkich numerach byli wyłącznie pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej, co w pewien sposób determinowało zakres poruszanej problematyki, a także krąg potencjalnych odbiorców pisma. Cechą charakterystyczną było publikowanie w każdym z tomów stosunkowo małej liczby materiałów – można wskazać nawet takie zawierające jedynie trzy, co prawda obszernie, artykuły – co zbliżało rocznik do wydawnictwa zbiorowego. Każdy numer był przygotowywany w Bibliotece w postaci powielanego maszynopisu, oprawionego w kartonową okładkę. Wyjątek stanowił jedynie numer 1, wydrukowany techniką offsetową (il. 1). Tomy z rzadka wzbogacano materiałami ilustracyjnymi. W poszczególnych rocznikach znajdujemy ich niewiele, są bardzo złej jakości, co wynika ze stosowanej techniki powielania. Rocznik ukazywał się w nakładzie 500 egzemplarzy i był

⁵ Do grona wybitnych autorów publikujących na łamach „Biblioteki” Mężyński zaliczał prof. Henryka Kowalewicza, dra Kornela Michałowskiego, dr Marię Szymańską, wskazywał także na powszechnie znanych i cenionych w środowisku lokalnym dr Zofię Kawecką czy Witolda Pawlikowskiego. Zob. A. Mężyński, *Dziesięć lat poznańskiej Biblioteki (1997–2006)*, „Roczniki Biblioteczne” 2008, t. 52, s. 215.

Il. 1. Okładka numeru 1 „Biblioteki” z 1960 roku

rozprowadzany przede wszystkim drogą wymiany z bibliotekami krajowymi i zagranicznymi⁶.

Brak własnego periodyku naukowego po 1970 roku utrudniał publikowanie wyników działalności badawczej, co jednak nie oznaczało zaprzestania jej prowadzenia, zarówno przez Bibliotekę w ramach inicjowanych przez nią przedsięwzięć (często wspólnie z istniejącym w tych latach Instytutem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UAM), jak i przez pracowników podejmujących samodzielne prace naukowe. Warunki ku temu tworzyła również Ustawa z dnia 4 maja 1982 roku o szkolnictwie wyższym, podnosząca status bibliotekarzy dyplomowanych i dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej przez zaliczenie ich do grupy pracowników naukowo-dydaktycznych uczelni. Byli oni w większym stopniu zobligowani do aktywności badawczej, której wyniki podlegały okresowej ocenie. Pozwalało to kierownictwu Biblioteki formułować pod adresem tej grupy uzasadnione oczekiwania związane z rozwojem naukowym i jego dokumentacją w postaci wystąpień konferencyjnych, publikacji czy uzyskiwanych stopni i tytułów naukowych. Kolejna regulacja – z 1990 roku – zmieniła stan rzeczy, ale oczekiwania wobec bibliotekarzy dyplomowanych i dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej, a także pozostałych pracowników Biblioteki odnośnie do ich rozwoju i podnoszenia kompetencji wzrastały, co zostało wywołane przeobrażeniami dokonującymi się wówczas w bibliotekarstwie. Chodziło nie tylko o komputeryzację pracy bibliotecznej i wszystkie jej następstwa warsztatowe, lecz także o podkreślanie, że pracownik biblioteki na każdym stanowisku musi w większym stopniu stawać się partnerem studenta, a przede wszystkim pracownika naukowego. W celu realizowania wymogu partnerstwa, mającego przyczynić się do lepszego zarządzania zasobami i bardziej kompetentnego, ale i sprofilowanego świadczenia usług, a tym samym zwiększania stopnia zadowolenia użytkowników, należało zadbać o stałe podnoszenie kompetencji, w tym o rozwój naukowy pracowników Biblioteki. Położono więc na to bardzo duży nacisk, zabiegano o to, by pracownicy kończyli studia podyplomowe, uzyskiwali uprawnienia dyplomowanych bibliotekarzy i dokumentalistów, brali udział w konferencjach naukowych oraz dokumentowali swój dorobek w postaci publikacji.

Biblioteka Uniwersytecka jako instytucja o charakterze naukowym powinna prowadzić własną działalność wydawniczą – fakt ten zadecydował

⁶ Zob. A. Chachlikowska, A. Jazdon, „Biblioteka” – rocznik Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Tradycja i współczesność, w: *Czasopisma naukowe bibliotek, archiwów, muzeów. Tradycje – role – perspektywy*, red. A. Królczyk, Kórnik 2010, s. 11–12.

o zainicjowaniu publikowania zarówno pozycji samoistnych, jak i serii wydawniczych, a w 1997 roku – o reaktywowaniu czasopisma „Biblioteka”. Wznowienie wydawania rocznika było planowane już na kadencję 1990–1993, lecz ostatecznie inicjatywa ta nie została wówczas podjęta⁷. W nowej edycji czasopisma zauważyć można nawiązanie do periodyku wydawanego do 1970 roku, na co wskazuje jego podwójna, ciągła numeracja: tom za rok 1997 został oznaczony jako 1 (10). Pierwszy numer otrzymał podtytuł *Materiały i informacje Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu*, co miało podkreślić charakter tekstów publikowanych na łamach czasopisma oraz wskazywać zasadniczą grupę potencjalnych autorów. Podtytuł został jednak usunięty już w następnym zeszycie, uznano bowiem, że błędem byłoby ograniczanie się do tak wąskiego grona autorów i zakresu tematów.

Misja czasopisma była od początku jasno określona. Punktem wyjścia do jego reaktywowania stało się założenie, że duża, posiadająca bogate zasoby własne i wysoko wykwalifikowaną kadrę oraz szcycąca się dorobkiem naukowym swoich pracowników Biblioteka Uniwersytecka powinna samodzielnie wydawać periodyk, na którego łamach mogliby publikować nie tylko bibliotekarze, ale także naukowcy, regionaliści prowadzący badania naukowe – i to nie tylko związani z macierzystą uczelnią. Wręcz przeciwnie, zakładano, że dla jakości czasopisma ważne będzie poszerzenie kręgu autorów o teoretyków i praktyków z różnych ośrodków⁸. Postanowiono uczynić z „Biblioteki” periodyk o zasięgu ogólnopolskim, w którym – jak zadecydowano po pewnym czasie – połowa materiałów miała pochodzić z innych niż poznański ośrodków naukowych. Decyzja ta okazała się spójna z wymogami stawianymi wszystkim czasopismom naukowym ubiegającym się o kategoryzację oraz umieszczenie na ogólnopolskiej liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. „Biblioteka” znalazła się na liście w 2000 roku jako trzecia spośród czasopism bibliologicznych i bibliotekarskich wydawanych w Polsce, co było dużym wyróżnieniem. Zakładano, że dzięki wykorzystaniu zainteresowań potencjalnych autorów szeroko rozumianymi zasobami Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu wiedza o zbiorach będzie docierała do większego niż dotąd grona użytkowników⁹. Realizacji tego planu służyło dążenie do umieszczania w kolejnych rocznikach choćby krótkich tekstów informacyjnych, przybliżających wybrany, szczególnie interesujący obiekt ze zbiorów Biblioteki.

⁷ *Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej za rok 1990*, Poznań 1991, s. 5.

⁸ Por. A. Chachlikowska, A. Jazdon, op. cit., s. 15.

⁹ *Ibidem*.

Tytuł szybko osiągnął zakładany wysoki poziom, czego wyrazem było przyznanie mu w 1999 roku trzeciej lokaty w rankingu krajowych czasopism bibliotekarskich przez Instytut Prasoznawczy Uniwersytetu Jagiellońskiego. W pierwszych trzech latach każdorazowo indywidualnie określano strukturę tomu, uwzględniając charakter proponowanych przez autorów tekstów. Opublikowano w tym czasie łącznie 65 tekstów, w tym 16 recenzji, co uzupełniano skróconymi sprawozdaniami Biblioteki Uniwersyteckiej oraz bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego UAM. Od roku 1999 periodyk ma stałą strukturę, w której jako najważniejszy dział zostały wydzielone *Rozprawy i materiały* (obecnie: *Artykuły*), wzbogacone *Miscellaneousami* zawierającymi drobniejsze opracowania. Każdy kolejny numer był dopełniany wydzielonymi działami recenzji, wspomnień o zmarłych pracownikach, a od 2008 roku także przekładów z zagranicznej literatury bibliotekarskiej oraz skróconymi rocznymi sprawozdaniami Biblioteki. Z umieszczania tych ostatnich zrezygnowano w 2011 roku ze względu na to, że systematycznie były one udostępniane na stronie internetowej Biblioteki Uniwersyteckiej. W 2016 roku zrezygnowano z działu *Miscellanea*. W odróżnieniu od pierwszej edycji czasopisma z lat 1960–1970 na łamach nowej edycji „Biblioteki” nie były już zamieszczane katalogi zbiorów czy zestawienia bibliograficzne, które publikowano oddzielnie jako odrębne wydawnictwa¹⁰.

Ukształtowany przez lata profil czasopisma obejmuje problematykę dotyczącą: historii bibliotek, książek, drukarstwa, edytorstwa, sztuki książki, w tym opraw i introligatorstwa, a także współczesnego bibliotekarstwa, bibliologii, informacji naukowej, prasoznawstwa. Prezentowane są wybrane biblioteki świata, a dzięki przekładom artykułów z czasopism zagranicznych (do numeru 23 (32) z roku 2019 włącznie) – rozwiązania stosowane w różnych państwach europejskich. Zawartość treściowa periodyku z czasem się zmieniła. O ile w pierwszych dziesięciu latach po reaktywacji przeważała problematyka bibliotekoznawcza i dotycząca bibliotekarstwa praktycznego w połączeniu z zagadnieniami związanymi z automatyzacją bibliotek i procesów bibliotecznych (41,5%)¹¹, o tyle w kolejnych ośmiu tomach – jak wykazała Aldona Chachlikowska¹²

¹⁰ Np. w ramach serii *Spis zawartości prasy wielkopolskiej XIX wieku* czy wydawnictw samoistnych, takich jak: A. Ochmańska, A. Spaleniak, B. Zakrzewska-Nikiporczyk, *Libretta operowe w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Katalog*, Poznań 1995; A. Karpowicz, *Katalog druków współczesnych w zbiorach masonskich Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu*, Nîmes – Poznań 2000.

¹¹ A. Mężyński, op. cit., s. 221.

¹² Zob. A. Chachlikowska, „Biblioteka” – rocznik. *Znaczenie czasopisma*, „Forum Bibliotek Medycznych” 2015, nr 1 (15), s. 213–221.

– były to dzieje bibliotek i zbiorów bibliotecznych (53%). Stanowiło to naturalny efekt stabilizacji w zakresie modernizowania i organizacji procesów bibliotecznych związanych z ich komputeryzacją. Równocześnie, jak zauważyła autorka wspomnianej analizy, fakt niewskazywania zakresu tematycznego pozwalał obserwować, jakiego rodzaju tematyka była w danym czasie preferowana przez autorów i jednocześnie ważna dla środowiska. W kolejnych siedmiu rocznikach obserwujemy utrzymanie tej proporcji treściowej: na 80 artykułów (bez przekładów i recenzji) 43 teksty (54%) należy zaliczyć do historycznych, przy czym za charakterystyczne można uznać zwiększenie liczby artykułów dotyczących intrologatorstwa, zabytkowych opraw książek oraz publikacji przygotowanych przez autorów spoza Polski. Drugą poważną grupę stanowi 26 wystąpień dotyczących zagadnień bibliotekarstwa współczesnego, przy czym mniejsza jest liczba artykułów związanych z automatyzacją, a więcej można zauważyć tych dotyczących komunikacji, nowoczesnych usług świadczonych przez biblioteki, także na rzecz wspierania macierzystych uczelni. Pozostałych 11 artykułów dotyczy różnych zagadnień mieszczących się w nurcie rozważań kulturalno-literackich, prasoznawczych, informacyjnych, zawsze powiązanych z tematyką zasobów bibliotecznych i funkcjonowania księżnic. Na uwagę zasługuje też, większa niż w latach poprzednich, liczba zamieszczanych recenzji nowości zarówno z polskiego rynku wydawniczego, jak i z rynków obcych. Bez wątplenia ważny jest w tym czasie również wzrost liczby artykułów przygotowanych przez pracowników innych ośrodków akademickich, i to niekoniecznie zajmujących się w swojej działalności naukowej wyłącznie problematyką bibliologiczną. Można zauważyć, że nastąpiło większe niż do tej pory docenienie rangi rocznika przez pracowników nauki, w tym – co znaczące – uznanie go za ważne czasopismo. Redakcja przyjmowała kierowane do niej teksty proponowane przez autorów, jak również zapraszała autorów do współpracy, wskazując interesujące ją zakresy tematyczne lub – w przypadku pracowników Biblioteki – konkretne zagadnienia dotyczące historii i funkcjonowania instytucji¹³. Nie został wydany żaden tom monograficzny, choć np. z okazji stulecia

¹³ Do tego typu opracowań, poza materiałami z tomu za rok 2002 związanymi ze stuleciem gmachu Biblioteki, należą np.: M. Dąbrowicz, A. Jazdon, *Założenia i realizacja polityki zarządzania zasobami w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu w latach 1992–2014*, „Biblioteka” 2015, nr 19 (28), s. 129–157; P. Karwasiński, H. Wesołowska-Mis, *Wpływ informatyzacji Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu na zmiany organizacyjne i rozwój usług bibliotecznych*, „Biblioteka” 2015, nr 19 (28), s. 159–183; A. Chachlikowska, *Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu jako „trzęcie miejsce”*, „Biblioteka” 2016, nr 20 (29), s. 153–182.

otwarcia gmachu Biblioteki celowo umieszczono na łamach czasopisma znaczną liczbę opracowań nawiązujących do tej rocznicy. Dwukrotnie została podjęta decyzja o zamieszczeniu wystąpień wygłoszonych podczas seminariów naukowych organizowanych czy współorganizowanych przez Bibliotekę. W numerze 7 (16) z 2003 roku opublikowano pięć artykułów stanowiących pokłosie spotkania konserwatorów książek, a w tomie 9 (18) z 2005 roku – pięć referatów dotyczących źródeł do dziejów braci czeskich. Do numeru 7 (16) z 2003 roku została dołączona płyta CD autorstwa Artura Jazdona i Jakuba Skuteckiego, przygotowana rok wcześniej w związku z przypadającym stuleciem gmachu. Zamieszczono na niej przede wszystkim bogaty materiał ilustracyjny, a także wiele zestawień statystycznych, w formie graficznej, dokumentujących rozwój Biblioteki. Z czasem wszystkie artykuły zaczęły być uzupełniane streszczeniami i słowami kluczowymi w języku angielskim. Na język angielski tłumaczony jest również spis treści. Sporadycznie umieszczane są na łamach rocznika artykuły w językach obcych.

Wprawdzie redakcja czasopisma zawsze podkreślała jego ogólnopolski charakter, jednak w początkowym okresie był on głównie lokalny. Jak wyliczył Andrzej Mężyński, w pierwszych dziesięciu rocznikach nowej edycji „Biblioteki” zamieszczono 189 tekstów (w tym 47 recenzji), spośród których autorami 134 tekstów (w tym 33 recenzji) było 55 pracowników Biblioteki Uniwersyteckiej oraz bibliotek sieci UAM – ich publikacje zdecydowanie przeważały nad 53 tekstami (w tym 14 recenzjami) nadesłanymi przez 36 autorów zewnętrznych¹⁴. W celu nadania periodykowi charakteru ogólnopolskiego w następnych latach podjęto wiele działań na rzecz pozyskania autorów nie tylko ze środowiska lokalnego, ale i z innych ośrodków polskich oraz – w mniejszym stopniu – zagranicznych¹⁵. Wprowadzono wówczas zasadę, utrzymywaną do dziś, by ponad połowa materiałów zamieszczanych w każdym tomie przygotowana była przez autorów spoza Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w tym przez współpracowników partnerskich bibliotek zagranicznych. Nie oznacza to jednak systemowego ograniczenia dla pracowników własnej instytucji, którzy na ogół stanowią dość liczną grupę autorów. Nie stosuje się wobec nich żadnych ułatwień i proponowane przez nich teksty muszą, jak wszystkie pozostałe, przejść cały proces recenzyjny. W nowej edycji czasopisma, czyli w 25 tomach za lata 1997–2021, opublikowano łącznie 344 artykuły, 121 recenzji i ponad 30 innych materiałów. Z satysfakcją

¹⁴ A. Mężyński, op. cit., s. 217.

¹⁵ Pozyskiwaniu autorów krajowych sprzyjało zapewne umieszczenie tytułu na ministerialnej liście czasopism punktowanych.

można podkreślić, że 126 artykułów (blisko 37%) wyszło spod pióra pracowników Biblioteki. Są oni także autorami wielu zamieszczonych w roczniku recenzji.

Na sposób funkcjonowania krajowych czasopism naukowych w ostatnich latach, co dotyczy również „Biblioteki”, znacząco wpłynęły przeobrażenia w ich otoczeniu, w tym przede wszystkim prawne. Niedawna reforma szkolnictwa wyższego i nauki przyniosła zmiany i wyzwania, z którymi musiały się zmierzyć uczelnie, a także redakcje czasopism, przy czym są to wyzwania nieustające i wciąż aktualne. W wyniku reformy w 2018 roku wprowadzono nowy podział dziedzin i dyscyplin naukowych, co spowodowało zmianę statusu dyscypliny bibliologia i informatologia. Tym samym badania dotyczące książki i informacji w nowej klasyfikacji weszły w zakres nauk o komunikacji społecznej i mediach, w ramach których stanowią jedną z trzech subdyscyplin składowych¹⁶. W 2019 roku utworzono nowy – w kolejnych latach kilkakrotnie modyfikowany – ministerialny wykaz czasopism punktowanych, obejmujący, w założeniu, czasopisma o najwyższym poziomie naukowym i edytorским, uwzględniający wartości wskaźników wpływu dla czasopism naukowych oraz ich obecności w międzynarodowych bazach. Priorytetem stało się więc umiędzynarodowienie dorobku polskich naukowców i wprowadzenie ich publikacji do obiegu międzynarodowego, co znalazło odzwierciedlenie w działaniach zespołów redakcyjnych i politykach wydawniczych polskich czasopism¹⁷.

Obecnie do strategicznych celów redakcji rocznika „Biblioteka” należą: zwiększenie zasięgu czasopisma i jego cytowalności, dalsze podniesienie prestiżu i atrakcyjności oraz umiędzynarodowienie. Rozszerzenie zasięgu periodyku wiąże się przede wszystkim ze zwiększeniem liczby zamawianych tekstów autorów zagranicznych. Wykorzystuje się do tego głównie różnego rodzaju kontakty instytucjonalne (m.in. z bibliotekami uczelni tworzących wraz z UAM tzw. uniwersytet europejski w ramach konsorcjum EPICUR), międzynarodowe konferencje czy staże w zagranicznych bibliotekach w ramach programu ERASMUS+. W numerze 25 (34) za 2021 rok ukazało się kilka tekstów zagranicznych autorów w języku angielskim. Umiędzynarodowieniu rocznika i zwiększeniu jego dostępności, a w rezultacie nawiązaniu międzynarodowej współpracy,

¹⁶ Zob. B. Koredczuk, J. Woźniak-Kasperek, *Bibliologia i informatologia w naukach o komunikacji społecznej i mediach – odrębność czy komplementarność?*, „Studia Medioznawcze” 2019, t. 20, nr 3 (78), s. 212–224.

¹⁷ Por. M.B. Król, *Polityka naukowa państwa a kierunki zmian w polskich czasopismach naukowych z obszaru zarządzania w latach 2001–2020*, „Przegląd Biblioteczny” 2022, z. 2, s. 207–225.

może posłużyć także planowane tłumaczenie na język angielski nie tylko tytułów, abstraktów i słów kluczowych, ale też całych artykułów pisanych po polsku, a następnie publikowanie ich w otwartym dostępie na stronie czasopisma.

Podniesieniu rangi czasopisma, zwiększeniu wpływu na jego treść przez szeroko rozumiane środowisko bibliotekarskie oraz dbałości o standardy związane z jakością i poziomem naukowym „Biblioteki” służyły zmiany w składzie rady redakcyjnej oraz grona specjalistów zapraszanych do recenzowania nadsyłanych tekstów. Początkowo cały tom opiniowały dwie–trzy osoby, od 2014 roku recenzowanie poszczególnych artykułów oddano specjalistom z danej dziedziny. Wśród recenzentów można wymienić m.in. profesorów: Mariolę Antczak, Hannę Tadeusiewicz (Uniwersytet Łódzki); Krzysztofa M. Bąka (Uniwersytet Śląski w Katowicach); Ewę Głowacką, Arkadiusza Wagnera (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu); Małgorzatę Komzę, Marię Pidłypczak-Majerowicz (Uniwersytet Wrocławski); Eryka Krasuckiego (Uniwersytet Szczeciński); Ryszarda Nowickiego (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy); Marka Nahotkę, Jacka Wojciechowskiego (Uniwersytet Jagielloński); Zenona Romanowa (Akademia Pomorska w Słupsku); Maję Wojciechowską (Uniwersytet Gdański); Elżbietę B. Zybert, Małgorzatę Kisilowską-Szurmińską (Uniwersytet Warszawski). Recenzentami byli również profesorowie reprezentujący lokalne środowisko naukowe: Ryszard Marciniak z Biblioteki PTPN, Piotr Chachlikowski, Mirosław Górny, Zbigniew Kopec, Edward Jeliński, Katarzyna Krzak-Weiss, Przemysław Matusik, Alina Mądry, Piotr Nowak, Elżbieta Pakszys, Zbigniew Przychodniak, Ryszard Wieczorek, Wiesław Wydra z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu czy Jan Sójka z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Grono recenzentów powiększyło się w związku z wprowadzeniem zasady oceniania każdego artykułu przez co najmniej dwóch niezależnych ekspertów, dlatego materiały z numeru 24 (33) za rok 2020 recenzowało już 25, a z kolejnego – za rok 2021 – 28 badaczy, reprezentujących krajowe i zagraniczne ośrodki naukowe. Jest to rezultat przyjętej koncepcji i standardów procesu publikacyjnego, w myśl których każdy artykuł jest poddawany podwójnej ślepej recenzji (*double blind review*), a oceny dokonują wybitni naukowcy, specjaliści z Polski i spoza jej granic.

Redaktorem naczelnym „Biblioteki” w latach 1997–2020 był dr hab. Artur Jazdon, a nieocenione zasługi dla organizacji wszelkich prac związanych z funkcjonowaniem czasopisma położyła dr Aldona Chachlikowska – sekretarz redakcji i autorka artykułów promujących rocznik. Od 2020 roku funkcję redaktora naczelnego pełni dr Małgorzata Dąbrowicz, a sekretarza redakcji – Justyna Łopaczyk. Od 2021 roku, w związku

z rozbudowaniem procesu recenzji i prac administracyjnych, zadania sekretarza redakcji realizuje także Anna Cebulska. W skład redakcji wchodził początkowo tylko pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej, reprezentujący różne jej działy czy obszary zainteresowań. Do pierwszego zespołu redakcyjnego należeli: Ewelina Kowal, Zygmunt Poznański i dr Zbigniew Sławiński, w kolejnych latach uzupełniali ten skład: Jakub Skutecki, Piotr Karwasiński, dr Alicja Szulc, a także dr Małgorzata Dąbrowicz, Małgorzata Rychlik, Justyna Łopaczyk i dr hab. Rafał Wójcik. Wspomniana rada redakcyjna przybrała z czasem charakter międzynarodowy, od 2012 roku zaczęli współpracować z „Biblioteką” przedstawiciele bibliotek niemieckich: dr Hans-Gerard Happel z Uniwersytetu Europejskiego Viadrina we Frankfurcie nad Odrą, dr Wolfgang Kessler z Martin-Opitz-Bibliothek (Herne) oraz dr hab. Markus Krzoska z Uniwersytetu Justusa Liebiga w Giessen. W 2020 roku do redakcji zaproszono także dra hab. Petera Sjökvista z Uniwersytetu w Uppsali, a w 2021 roku zdecydowano się poszerzyć skład zespołu redakcyjnego o przedstawicieli głównych krajowych ośrodków akademickich: dr hab. Justynę Kiliańczyk-Ziębę z Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz prof. UW dr hab. Małgorzatę Kisilowską-Szurmińską z Uniwersytetu Warszawskiego. Zgodnie z przyjętymi praktykami wydawniczymi wszystkie te osoby utworzyły radę naukową czasopisma.

Na stronie internetowej Biblioteki Uniwersyteckiej, w zakładce „O Bibliotece”, zostały umieszczone wszelkie informacje dotyczące czasopisma wraz z wytycznymi dla autorów i recenzentów, a także dostępem do pełnych treści poszczególnych roczników. „Biblioteka”, początkowo wydawana tylko w tradycyjnej wersji drukowanej, od 2007 roku spełnia wymogi w pełni otwartego czasopisma elektronicznego. W wersji pełnotekstowej została najpierw umieszczona w uczelnianym Repozytorium AMUR, a następnie na utworzonej w 2015 roku elektronicznej Platformie Otwartych Czasopism Naukowych UAM – PRESSto (obecna nazwa) oraz w bazie Muzeum Historii Polski w Warszawie (BazHum)¹⁸. Z czasem roczniki za lata 1960–1970 i 1997–2006 udostępniono w Wielkopolskiej Bibliotece Cyfrowej.

Redakcja „Biblioteki” – dążąc, już od lat, do umiędzynarodowienia rocznika, jak również do rozpowszechnienia opublikowanych treści – podjęła starania mające na celu umieszczenie czasopisma w bazach zarówno polskich, jak i międzynarodowych. Efektem podjętych działań są udostępnienie streszczeń prac w międzynarodowej bazie danych The Central European Journal of Sciences and Humanities (CEJSH) oraz indeksacja

¹⁸ Por. A. Chachlikowska, *Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu...*, s. 168.

rocznika w bazach: European Reference Index for the Humanities ERIH+ (od 2021 roku), Sherpa Romeo (od 2022 roku), Index Copernicus – International Journals Master List (ICV 2021: 100.00), a także w bazie polityk wydawniczych polskich czasopism naukowych Most Wiedzy (od 2020 roku). Zawartość czasopisma jest dostępna w: Directory of Open Access Journals (DOAJ) oraz Bibliotece Nauki na Platformie Polskich Publikacji Naukowych (PPPN). Z treścią artykułów można zapoznać się przez wyszukiwarki zasobów naukowych (np. Google Scholar), a tytuł rocznika jest widoczny w światowych katalogach (WorldCat).

Od 2020 roku cały proces wydawniczy „Biblioteki” odbywa się na platformie PRESSto. Ten system zarządzania procesem wydawania czasopisma umożliwia sprawny i poprawny przepływ informacji między redakcją, autorami, recenzentami i korektorem. Zgłoszenia tekstów przez autorów, uruchomienie procesu recenzji, wymiana uwag na temat artykułów, ich korekta – wszystko to odbywa się na stronie czasopisma w przeglądarce internetowej. System zarządzania procesem wydawniczym umożliwia także pozycjonowanie strony i zawartości czasopisma w wyszukiwarkach naukowych, dbałość o poprawność metadanych bibliograficznych oraz utrzymywanie ciągłego kontaktu ze wszystkimi członkami zespołu redakcyjnego i autorami¹⁹. Wpływa to na bardzo istotne kryterium jakości procesu wydawniczego, którym jest terminowość publikowania.

Redakcja przywiązuje dużą wagę do zasad etyki naukowej i wydawniczej, poszanowania praw autorskich i zasad cytowania. Do publikacji są przyjmowane tylko teksty oryginalne, wcześniej niepublikowane, poddawane następnie nowoczesnej procedurze oceny, dokonywanej na podstawie systemu Crossref Similarity Check, oferującego wysokiej klasy narzędzie do porównywania dokumentów z największą na świecie bazą treści naukowych różnych wydawców. Czasopismo spełnia także wymogi związane z otwartym dostępem do treści, w tym przyjętą na uczelni polityką otwartości²⁰. Od numeru 24 (33) z 2020 roku artykuły są udostępniane na licencji CC BY-SA 4.0 (Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International), dzięki czemu czasopismo zapewnia

¹⁹ E. Kulczycki, *Otwarte czasopisma. Zakładanie czasopism otwartych i transformacja czasopism zamkniętych*, Toruń 2013, s. 51, <https://tinyurl.com/mwxxhk8p> [dostęp: 29.10.2022].

²⁰ Zob. Zarządzenie nr 47/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 8 stycznia 2021 roku w sprawie wprowadzenia Polityki otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników i doktorantów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://tinyurl.com/ep5at5b2> [dostęp: 15.11.2022].

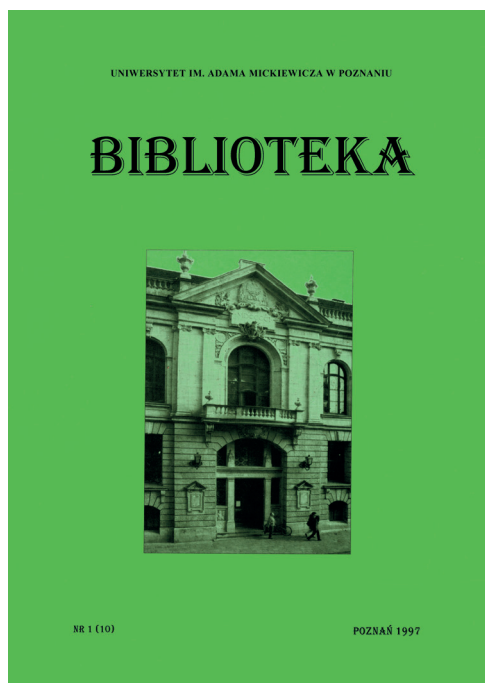
otwarty dostęp do wszystkich publikowanych tekstów. Obecnie zasady funkcjonowania czasopism naukowych na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu reguluje zarządzenie rektora²¹, zgodnie z którym wersją pierwotną (referencyjną) czasopisma jest jego wersja elektroniczna, umieszczona na platformie PRESSto. Dotychczas, w przypadku „Biblioteki”, za podstawową uznawano jej postać drukowaną. W związku ze zwiększeniem zasięgu oddziaływania czasopisma i dostępnością jego wersji elektronicznej następuje stopniowe redukowanie pierwotnej wysokości nakładu wersji drukowanej rocznika (z 300 do 145 egzemplarzy w 2021 roku). Ze względu na równoległe utrzymywanie wersji tradycyjnej i elektronicznej „Biblioteka” jest – i zapewne pozostanie – czasopismem hybrydowym²².

Nie zmienił się krąg potencjalnych odbiorców, do których rocznik jest adresowany. Odbiorcami czasopisma są przede wszystkim pracownicy bibliotek akademickich i innych naukowych, pracownicy i studenci instytutów kształcących bibliotekarzy i pracowników informacji naukowej, jak również bibliotekarze zatrudnieni w większych bibliotekach publicznych, regionaliści, historycy. Można stwierdzić, że z uwagi na charakter zamieszczanych materiałów i sposób redagowania treści czasopismo stanowi godną uwagi pozycję dla wszystkich zainteresowanych zagadnieniami współczesnego bibliotekarstwa oraz szeroko rozumianą historią kultury. Od pierwszych numerów „Biblioteki” niektórym tekstom towarzyszyły ilustracje, co – pośrednio – czyniło czasopismo bardziej atrakcyjnym. W 2012 roku zdecydowano się na umieszczanie ilustracji barwnych, mimo związanego z tym znacznego wzrostu kosztów wydawniczych. Wynikało to z przekonania, że omawianie wielu kwestii dotyczących opraw, grafiki czy wykresów obrazujących np. rozwój tendencji w nowoczesnych usługach informacyjnych zyskuje na czytelności przekazu właśnie dzięki zastosowaniu druku kolorowego. W ciągu 25 lat zmieniły się wszystkie elementy projektu typograficznego: krój pisma, miejsce i sposób prezentacji spisów treści, żywej paginy, układ stron tytułowych artykułów, a w 2018 roku wprowadzono strony działowe wyznaczające wewnętrzny podział tomu. Nowością jest dodanie tekstu *Od Redakcji* (artykułu wstępnego), przybliżającego treść bieżącego numeru²³.

²¹ Zob. Zarządzenie nr 238/2021/2022 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2022 roku w sprawie czasopism naukowych UAM oraz Platformy Otwartych Czasopism Naukowych UAM – PRESSto, <https://tinyurl.com/ynkcwkkp> [dostęp: 15.11.2022].

²² Por. E. Kulczycki, op. cit.

²³ Zob. M. Bemke-Świtilnik, A. Drabek, *Rady naukowe czasopism – czego możemy się o nich dowiedzieć z not redakcyjnych*, „Biblioteka” 2021, nr 25 (34), s. 247–261.

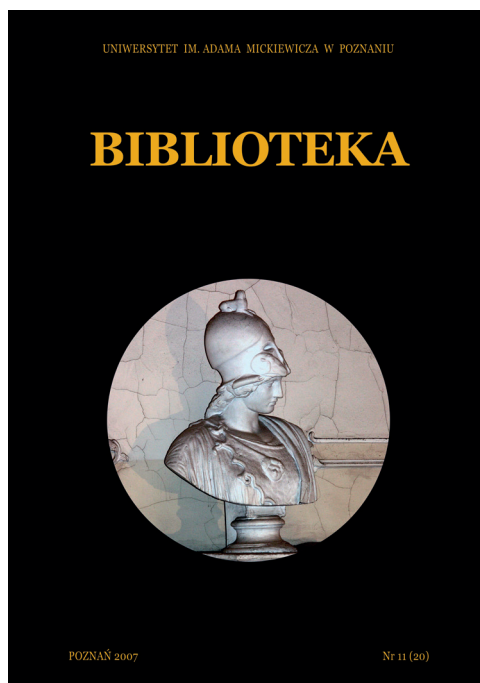

Il. 2. Okładka numeru 1 (10) „Biblioteki” z 1997 roku

Początkowo nowa edycja rocznika była wydawana z jednobarwnymi okładkami w kolorze zielonym (il. 2), nawiązującym do kolorystyki przyjętej wówczas wewnątrz w Bibliotece jako element systemu identyfikacji wizualnej. W części środkowej pierwszej strony okładki zamieszczano zdjęcie centralnego fragmentu gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej. W numerze 10 zastąpiono je graficznym odwzorowaniem tej części fasady budynku Biblioteki, co uzupełniały – jak zawsze – wyłącznie niezbędne informacje: tytuł, numer i rok wydania. Od numeru 11 nowej edycji wprowadzono czarne okładki z ilustracją nawiązującą do treści jednego z artykułów zamieszczonych w danym woluminie (il. 3).

Czasopismo zawsze było finansowane ze środków budżetowych Biblioteki Uniwersyteckiej, co zmuszało do stałej troski o ekonomiczną optymalizację wszelkich działań (stosowanych rozwiązań technicznych i graficznych, utrzymania jedynie w pierwszych latach gratyfikacji finansowej dla autorów, zmian systemu rozpowszechniania rocznika). Mimo że obecnie zasadniczym sposobem docierania do czytelników jest w pełni otwarta wersja elektroniczna czasopisma, nadal można nabyć jego egzemplarze w postaci drukowanej w drodze prenumeraty (instytucje) lub zakupu indywidualnego w specjalistycznych firmach księgarskich lub bezpośrednio w Bibliotece Uniwersyteckiej, co ułatwia prowadzona od lat księgarnia elektroniczna.

II. 3. Okładka numeru 11 (20) „Biblioteki” z 2007 roku

Czasopismo „Biblioteka” tylko raz zostało ocenione przeglądowo – w 2008 roku na łamach „Roczników Bibliotecznych” przez Andrzeja Mężyńskiego, który zrecenzował pierwszych 10 tomów nowej edycji „Biblioteki”²⁴. Nie czas po tylu latach polemizować z autorem i wyrażonymi przez niego uwagami. W tamtym czasie uczynił to Piotr Nowak, który zgłosił też swoje sugestie dotyczące pisma²⁵. Ówczesna redakcja wiele z nich uznała za trafne i w miarę możliwości starała się wprowadzić je w życie. Dotyczyło to w głównej mierze zwiększenia liczby autorów spoza Biblioteki Uniwersyteckiej i lokalnego środowiska naukowego, poszerzenia zakresu tematycznego publikowanych rozpraw, a także pozyskania większej grupy recenzentów z grona wybitnych polskich bibliologów.

W 2019 roku wycinkowej oceny rocznika – tylko jednego numeru: 22 (31) za 2018 rok – na tle innych polskich czasopism bibliotekarskich wydanych w 2019 roku dokonał Henryk Hollender²⁶. Jest to wprawdzie

²⁴ Zob. A. Mężyński, op. cit.

²⁵ P. Nowak, *Andrzej Mężyński i jego oceny czasopism. „Wreszcie” coś się dzieje!*, „Przegląd Biblioteczny” 2010, z. 1, s. 73–82.

²⁶ H. Hollender, *Czasopisma i wokół czasopism*, „Biuletyn EBIB” 2020, nr 190, <https://tinyurl.com/yeyv8pwh> [dostęp: 15.11.2022].

obraz mocno zawężony, a ocena fragmentaryczna, „Biblioteka” została jednak przez autora uznana za czasopismo renomowane, choć niepozbowione niedociągnięć. Redakcja była i jest otwarta na wszelkie uwagi czy spostrzeżenia, co łącznie z przemyśleniami rady naukowej oraz współpracowników pozwala budować plany na przyszłość.

Zespół redakcyjny ma ambicję, by rocznik „Biblioteka” był czasopiśmie skierowanym do międzynarodowego grona odbiorców, jeszcze bardziej rozpoznawalnym w obiegu treści naukowych. Wprawdzie periodyk został ujęty w wykazie punktowanych czasopism naukowych (z liczbą 40 punktów)²⁷, jednak dużym wyzwaniem nadal pozostaje indeksacja w prestiżowych międzynarodowych bazach bibliometrycznych, takich jak Scopus i Web of Science (ESCI), oraz w bazach czasopism, np. Elektronische Zeitschriftenbibliothek (Electronic Journals Library, tzw. lista regensburska, która indeksuje czasopisma w modelu otwartej komunikacji naukowej na platformach Open Journal Systems – OJS). Celem planowanych, jak również podjętych już działań jest zwiększenie zasięgu rocznika, jego widoczności i cytowalności oraz podnoszenie rangi i znaczenia w komunikacji naukowej. Służyć temu ma nieustająca troska o najwyższy poziom merytoryczny publikowanych tekstów naukowych i językową jakość przekazu. Istotne jest również przestrzeganie międzynarodowych konwencji edytorskich i standardów dotyczących jakości procesu wydawniczego oraz spełnianie aktualnych kryteriów otwartości. Z upowszechnianiem wydawanych tekstów wiąże się ściśle dalsze umiędzynarodowienie czasopisma – zarówno treści, jak i składu rady naukowej, grona autorów i bazy recenzentów. Zasadniczym dążeniem redakcji „Biblioteki” jest – niezależna od wszelkich koniunkturalnych punktacji czy zmieniających się kryteriów ewaluacji – doskonałość naukowa.

Bibliografia

- Bemke-Świtilnik M., Drabek A., *Rady naukowe czasopism – czego możemy się o nich dowiedzieć z not redakcyjnych*, „Biblioteka” 2021, nr 25 (34), s. 247–261.
DOI: <https://doi.org/10.14746/b.2021.25.13>
- Chachlikowska A., „Biblioteka” – rocznik. *Znaczenie czasopisma*, „Forum Bibliotek Medycznych” 2015, nr 1 (15), s. 213–221.

²⁷ Zob. Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 grudnia 2021 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, <https://tinyurl.com/mvn34754> [dostęp: 15.11.2022].

- Chachlikowska A., *Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu jako „trzecie miejsce”, „Biblioteka”* 2016, nr 20 (29), s. 153–182. DOI: <https://doi.org/10.14746/b.2016.20.10>
- Chachlikowska A., Jazdon A., „Biblioteka” – rocznik Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. *Tradycja i współczesność*, w: *Czasopisma naukowe bibliotek, archiwów, muzeów. Tradycje – role – perspektywy*, red. A. Królczyk, Kórnik: Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk 2010, s. 11–19.
- Dabertowa E., *Struktura organizacyjna. Kadry*, w: *Dokumentacja działalności Biblioteki Głównej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 1919–1979*, z. 1: *Historia Biblioteki*, red. S. Kubiak, Poznań: s.n. 1979, s. 32–76.
- Dokumentacja działalności Biblioteki Głównej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 1919–1979*, z. 2: *Bibliografia prac pracowników Biblioteki*, oprac. J. Kaszubkiewicz, A. Krzyżanowska, Poznań: s.n. 1979.
- Hollender H., *Czasopisma i wokół czasopism*, „Biuletyn EBIB” 2020, nr 190, <https://tinyurl.com/yeyv8pwh> [dostęp: 15.11.2022].
- Jazdon A., *Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu 1919–2018. Zasoby, działania, ludzie*, Poznań: Biblioteka Uniwersytecka 2019.
- Karpowicz A., *Informacja naukowa*, w: *Dokumentacja działalności Biblioteki Głównej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 1919–1979*, z. 1: *Historia Biblioteki*, red. S. Kubiak, Poznań: s.n. 1979.
- Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 grudnia 2021 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, <https://tinyurl.com/mvn34754> [dostęp: 15.11.2022].
- Koredczuk B., Woźniak-Kasperek J., *Bibliologia i informatologia w naukach o komunikacji społecznej i mediach – odrębność czy komplementarność?*, „*Studia Medioznawcze*” 2019, t. 20, nr 3 (78), s. 212–224. DOI: <https://doi.org/10.33077/uw.24511617.ms.2019.3.124>
- Kronika Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Za lata akademickie 1968/69–1969/70. Za rektoratu prof. dra Czesława Łuczaka*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM 1971.
- Król M.B., *Polityka naukowa państwa a kierunki zmian w polskich czasopismach naukowych z obszaru zarządzania w latach 2001–2020*, „*Przegląd Biblioteczny*” 2022, z. 2, s. 207–225.
- Kulczycki E., *Otwarte czasopisma. Zakładanie czasopism otwartych i transformacja czasopism zamkniętych*, Toruń 2013, <https://tinyurl.com/mwxxhk8p> [dostęp: 29.10.2022].
- Mężyński A., *Dziesięć lat poznańskiej Biblioteki (1997–2006)*, „*Roczniki Biblioteczne*” 2008, t. 52, s. 215–228.
- Nowak P., *Andrzej Mężyński i jego oceny czasopism. „Wreszcie” coś się dzieje!*, „*Przegląd Biblioteczny*” 2010, z. 1, s. 73–82.
- Sprawozdanie Biblioteki Uniwersyteckiej za rok 1990*, Poznań 1991.
- Zarządzenie nr 238/2021/2022 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2022 roku w sprawie czasopism naukowych UAM oraz Platformy Otwartych Czasopism Naukowych UAM – PRESSto, <https://tinyurl.com/ynkcwkkp> [dostęp: 15.11.2022].

Zarządzenie nr 47/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 8 stycznia 2021 roku w sprawie wprowadzenia Polityki otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników i doktorantów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://tinyurl.com/ep5at5b2> [dostęp: 15.11.2022].

MAŁGORZATA DĄBROWICZ, ARTUR JAZDON

„Biblioteka” – a few remarks on the occasion of the 25th anniversary of the new edition of the journal

Abstract: This article presents the academic research journal published by the University Library in Poznań titled “Biblioteka” and outlines its history and present achievements. Since 1997, the edition of this annual publication in its present form has been published as a continuation of the journal with the same title published between 1960 and 1970. On the occasion of the 25th anniversary of the new edition of “Biblioteka”, the article summarises the achievements of the journal and presents emerging challenges related to its further development.

Keywords: “Biblioteka”, research journal, University Library in Poznań.

Tekst wpłynął do Redakcji 25 listopada 2022 roku.